

Motion

1981/82:2417

Marianne Karlsson

Namnlag (prop. 1981/82:156)

Sedan urminnes tid har det bruket varit rådande att barn som efternamn antagit s. k. patronymikon, dvs. på så sätt att Karl Svenssons barn fick efternamnet Karlsson eller eventuellt i vissa landsdelar Karlsdotter. Detta bruk var allmänt när våra första skriftliga källor tillkom på medeltiden och fanns kvar även långt senare i alla samhällsklasser. Det är t. ex. tveksamt om Gustaf Vasa verkligen lystrade till annat namn än Gustaf Eriksson, som han hette efter sin far riksrådet Erik Johansson. (Hans mor hette Cecilia Månsdotter). Vasa-namnet kommer av att familjens vapen och sigill innehöll en vase, och kan ha kommit i bruk först långt efter det Gustaf blev kung, i avsikt att imponera på utlandet.

På många håll i landet och i många familjer bevarades denna namnsedvänja mycket länge. Möjligheten försvann emellertid i praktiken i och med att 1963 års namnlags införande. Undantag beviljades under en övergångstid för att möjliggöra för yngre syskon i en och samma familj att heta likadant som sina äldre syskon.

Departementschefen har i propositionen på s. 15 understrukit att namnlagstiftningen "bör utformas så att den ger utrymme (. . .) för traditionella uppfattningar." Att det här avsedda namnskicket är traditionellt är uppenbart. Med hänsyn till den praxis som utvecklats kan det emellertid betvivlas att departementschefens uttalande skulle kunna medföra att myndigheterna gör avvikelse från en nu nästan tjugooårig praxis.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att lagförslaget bör ändras så att användningen av patronymik omöjliggörs. Ett alternativ är att i 1 § tredje stycket förs in en bestämmelse av innebörd att anmälan kan avse ett efternamn avlett av faderns förnamn. Ett annat tänkbart alternativ är att i 10 § efter orden "nybildat efternamn" införa orden "eller till ett efternamn som är avlett av faders förnamn."

För den händelse riksdagen inte finner att lagen kan ändras på något av de föreslagna sätten bör riksdagen i stället uttala att med "synnerliga skäl" i 13 § bör avses även önskemålet att få använda ett patronymikon, i varje fall om det kan påvisas att detta namnskicket varit en tradition i vederbörande släkt.

I detta sammanhang bör övervägas om under synnerligt skäl inte också kan införas användandet av metronymikon (avledning av moders förnamn).

Under åberopande av det anförda hemställs
att riksdagen vid behandlingen av proposition 1981/82:156 vidtar
sådan ändring i förslaget till namnlag att användandet av
patronymikon möjliggörs i enlighet med vad som anføres i
motionen.

Stockholm den 2 april 1982

MARIANNE KARLSSON (c)